

מזכירות הממשלה

סגנון

ע"פ 2 מתן 2

ש מ ר

פרוטוקול
ישיבת הוועדה להתיישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית
מיום ג' באייר תשל"ט (30.4.79)

נכח חבר הוועדה: א. שרון - יו"ר

נעדרו חברי הוועדה השרים: ש, ארליך, ז. המר, ע. ויצמן, ד. לוי, ח. לנדאו,
מ. נסים, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית העולמית: א, אביחי, מ. דרובלס, ר. וייץ, א. כץ.
ע. לוינסקי, ט. פרידמן, מ. ריבלין, מ. שפירא, א. שנקר,
א. תבין

א, בן מאיר	-	משרד החקלאות
א, בראון	-	משרד החקלאות
ח. חכם	-	משרד התעשיה, המסחר והתיירות
י, מרגלית	-	משרד הבינוי והשיכון
סא"ל ד. סתו	-	צבא הגנה לישראל
ש, רביד	-	החטיבה להתיישבות, ההסתדרות הציונית העולמית.
א, לישנסקי	-	מזכיר הוועדה

סדר היום: ה'ת/21 ההתיישבות בגליל - הקמת המצפים
ה'ת/22 ההתיישבות החדשה

בפרוטוקול זה 28 דפים

.../ההתיישבות

רשמי לוח 3'50

ההתיישבות בגליל - הקמת המצפים
 ההתיישבות החדשה

הח/21
 הח/22

היו"ר הר. א. שרון:

פותח את הישיבה.

אבקש קודם-כל את שמעון רביד לדרוש על

איוש המיצפים בגליל.

ש. רביד:

אנחנו עומדים היום במצב כזה: ב-10 מיצפים

גמרנו/לסלול את דרכי הגישה, ופתוחם ב-2

גמרנו גם את המישטח ועובדים בהם עכשיו גם בבנייה. עד סוף מאי

אנחנו מקווים שיהיו גמורים 6 מיצפים ו-6 מיטטחים נוספים ויתחילו

לעסוק בבנייה. בין 6 ל-8 מיצפים ישארו לספטמבר-אוקטובר, ואלה

בעיקר מיצפים קטנים ששם יש לנו ענין עם הרשות לשמורות הטבע.

כל השאר יהיו גמורים מבחינת הבינוי בסוף אוגוסט, ראשית ספטמבר.

באותם המיצפים שהם מיועדים בהמשך הזמן

להיות ישובים שיתופיים אנחנו מקימים את הבנייה, אבל זו הכל בנייה

טרומית במסגרת דיור לעולה וכדומה. למיצפים הקטנים שהם יהיו

מיצפים למשפחות בודדות אנחנו הזמנו מיבנים מדרום אפריקה. אשר

למיצפים הנותרים בהם הבנייה היא בתקן של מחנות זמניים דוגמת

המחנות שהקימונו בעבר.

סא"ל ד. סתו:

לנו היה נסיון רע מאד עם המיבנים מדרום-

אפריקה. היו בעיות עם החברה שאצלה

הזמנו אותם.

ש. רביד:

אני מקווה שלא יהיו לנו בעיות עם החברה

שאצלה אנחנו הזמנו את המיבנים.

אני עובר עתה לאיוש המיצפים, כאן המצב הוא כזה: למעשה יש לנו

שלושה סוגי מיצפים, ואנחנו ניצלנו את ההזדמנות הזאת שקיבלנו

שף ארביד:

תקציב בשביל המיצפים, והתלבטנו קשות מבחינה תקציבית לגבי הישויים שהוחלט עליהם מבחינת הקמת המחנות הזמניים, כמו הישויים באזור צלמון ותפן, ובתקציב של המיצפים ניצלנו את ההזדמנות כדי להעלות גרעינים חדשים, ויהיו לנו 7 גרעינים כאלה: 3 באזור תפן; 3 באזור צלמון ו-1 במורשת באזור שגב. זה יהיה בסוף אוגוסט-ראשית ספטמבר.

היו"ר השר א. שרון: איזה ישובים אלה?

ש. רביד: תפן ג', תפן ד' ותפן ט', וכן קדריים,

הרקור וגבעת חנייה שכבר יושבת במקום.

גם הישוב מורשת כבר יושב במקום שלהם, כך שזה לא יפריע לבינוי מקום הקבע שלהם בעתיד.

נוסף לזה יש 12 מיצפים שהם מיועדים

להיות ישובים בעתיד. כלומר, שנראה לנו שיש בהם פוטנציאל לפיתוח

ישוב מבחינת גודל השטח שניתן לרכז באזור ובפרישה אחידה.

המיצפים האלה נמצאים עכשיו בדיון בוועדת

ההתיישבות הבין תנועתית להקצאת מספר הנקודות לתנועות ההתיישבות השונות. מונתה ועדת משנה בהשתתפות: גבתי, שרון, נחמקין ואנוכי,

ואנחנו עומדים בדברים עם התנועות וביום חמישי הקרוב יש לנו

ישיבה בה אני מקווה שנגיע לקונצנזוס. פתאום התברר לנו שלמרות

ההתנגדויות הרבות שהיו לתכנית הזאת מקל הקצוות יש עכשיו ביקוש

יותר גדול ממה שאפשר להציע.

ש. רביד:

בעקרון אני חושב שאנחנו נסותר כאשר

יש לעניין זה שני מרכיבים שצריך לקחת אותם בחשבון, וזה נכון גם לגבי הקטע הראשון.

המרכיב הראשון והעיקרני בנושא זה, שאנחנו

רוצים במסגרת זו לעזור לפתור את לחץ הביניים ביישובים בגליל, שהוא לחץ חזק מאד, והוא אשר מכתיב במידה מסויימת חלק גדול מהחלוקה של המיצפים. אני לא רואה אפשרות מעשית שקילומטרים אחדים מאבדון נושבים אצטא במיצפה משהו אחר שאינו מבני המושב אבדון. אותו דבר גם לגבי מקומות אחרים.

בסך הכל יש לנו 19 מיצפים ומתוך זה 12

מיצפים קטנים שברגע זה אנחנו רואים אפשרות להכניס בהם כ-10 משפחות ולא נראית לנו אפשרות שהם יתפתחו ליישובי קבע. לכן רוב המיצפים האלה, פרט ל-2 או 3 אשר כן התקשרו דרך התנועות המיישבות לקבוצות קטנות, רובם אינם קשורים לתנועות התיישבות ואצלם מעוניינים להיות קשורים.

בנושא זה הנהלת הסוכנות התליטה לקבל את

העקרון של מיכרז פוטבי, למרות ההדלים שהיו לנו לגבי תכנית המיצפים, בעקבות הידיעות שהופיעו בכלי התקשורת ואנחנו ביקשנו קבוצות של 10 משפחות שרוצות לעלות למיצפים לפנות אלינו, אנחנו נבדוק את הקבוצות האלה ונעלה אותן על המיצפים הקטנים. לפני הפרסום היו לנו בערך 400 מועמדים; הפרסום הביא עוד כ-200 מועמדים, ואנחנו צריכים לראיין 600 מועמדים על 100 מקומות שיש לנו.

זה המצב. כלומר, פרט למיצפים הקטנים,

שמזד אחד נעשה בחינה של הפניות ונפעל בהתאם לתוצאות, במיצפים

שיש סיכוי שבמשך הזמן יתפתחו ליישובים והם תוקצבו בדרך זו של ישוב בעתיד, יש בתנועות המיישבות כ-12 גרעינים שאפשר להעלות

ש. רביד:

במצפים ואנחנו נקצה 1 או 2 מיצפים לתנועות.

א. בראון:

הרבה אנשים פונים בענין זה למשרד החקלאות,
למי עלינו להפנות אותם?

ש. רביד:

לחבל הגליל בצפת. המיצפים הקטנים הם
כמעט כולם בתחום הגליל ולא בתחום חיפה.

היו"ר השר א. שרון:

שני נציגים של הרשות המקומית בראש פינה,
אשר חיים בשטח, פנו אלינו דוקא בנושא הזה
של המיצפים. הם חיים בשטח ויש להם שטח מרעה אבל הם מעוניינים
במיצפים, גם אותם צריך להפנות לחבל הגליל?

ש. רביד:

כאן, אבל צריך להיות ברור מראש שלא נוכל
להיענות לכולם.

א. בראון:

כיוון שאין כאן בעיה של פרנסה מחקלאות,
למה אי אפשר להפנים יותר אנשים למיצפים?
אתה לא צריך להקצות להם אדמה חקלאית.

ש. רביד:

נסיגו לעשות תקציב מינימום, כאשר קבענו
שבמיצפים הגדולים ישבו בהתחלה 10 משפחות,
ובמשך הזמן הם יתפתחו, ולגבי המיצפים האחרים קבענו שהאנשים יבואו
בכוחות עצמם. אם צריך לתקצב מראש 600 או 700 משפחות אנחנו שוב
חוזרים לבעיית התקצוב.

היו"ר השר א. שרון: כל הנושא הזה של המיצפים הוא חשוב מאד;

נעשה כאן צעד גדול קדימה לגבי יישוב הגליל. היינו בשטח וראינו את הדברים, נראה איך זה יתפתח בעתיד.

ש. רביד: המיצפים הגדולים בדרך כלל מפורזים במקומות ששם הם תוחמים שטחי עיבוד.

היו"ר השר א. שרון: ראינו בסיור בשטח שהמיצפה מעל סחנין משנה את כל המצב בשטח. המיצפים האלה יטנו את כל המצב בגליל.

ח. חכם: בהקשר לזה חשוב מאד לעשות משהו כדי להוריד אל הלהץ של בני המושבים. ישנם כ-70 בני מושב אחד שכולם הולכים למיצפים.

היו"ר השר א. שרון: בשיטה זו של העלאת מיצפים באיזור תפן ובאיזור צלמון אנחנו פעלים במסגרת זו גרעינים למקומם הקבוע.

ש. רביד: אני יודע שעל ידי זה אנחנו מזמינים על עצמנו במשך הזמן לחץ להקמת לולים, חממות וכדומה, כי השאלה זו קשורה לשאלה מתי מקימים במקום ישוב קבע.

היו"ר השר א. שרון: צריך לציין שאנחנו רצים כאן בקצב מטורף, אנחנו לא עוצרים באמצע וראשית כל מושיבים כל אחד במקומו. למדינה לא יהיה מנוס אלא להעמיד אמצעים לענין זה. כל הגרעינים שהתחילו בזמנו בצורה דומה הם עכשיו כולם ישובים

היו"ר השר א. שרון:

מבוססים כפי שהקימו פעם. זהו גל שקשה להטביר אותו והוא הולך
ובמשך כשנים האחרונות והגיע לשיא, ואולי אפילו לא הגיע לשיא,
אבל צריך להושיב את האנשים המעוניינים בכל מקום אפשרי.
אני דושה לעבור כאן על כמה החלטות
שנתקבלו בוועדה הזאת, כדי להתחיל בעבודה לביצוען. אנחנו לא
נפרסם זאת, רק נעבור על החלטות קודמות של הוועדה.
היתה החלטה על ברכת-צמ ועל תל אבו קטיף;
אחר כך היתה בממשלה החלטה על שני מקומות נוספים: האחד בסכיך,
מערבית ממרום הגולן, והשני ליד הירמוק במקום המיפגש של שלושה
הגבולות. דרוסה משם היה פעם ישוב בשם נח"ל הגולן.

זה צפונה יותר מול אליעד.

ש. רביד:

היו"ר השר א. שרון: אנחנו לא קובעים כרבע את המקום המדויק.
אני יודע שאנשי המחלקה והמשרד של מרגלית
סיירו במקום. זה קיים היום, וזה נוסף לנח"ל שיאון שיושב במקומו.
צריך להקים במקומות אלה היאחזויות בהנחה שכל היאחזות כזאת תשמש
אחר כך מוקד לישוב.

יש מקומות שלפי דעתי הם בשלים להקמת ישוב,
ולא צריך להקים בהם היאחזויות. אחד המקומות

ש. רביד:

האלה לפי דעתי הוא סכיך, ובמידה אצא שהצבא ישתרר שם שטחים של מטחי
אש רלוונטים יכולים לגשת גם לישוב תל-אבו-אקטיף.

סא"ל ד. סתו:

בתל אבו קטיף עשו חסימה של 3-2 ק"מ.

שאר השטח מוסכם, אם כי בפיקוד הצבא

עדיין יש התנגדות לשטח שהוא מזרחית לכביש.

היו"ר השר א. שרון:אני בעד השטח מזרחית לכביש, בין הכביש
האלה
לבין רכס הגבעות (תיאור על המפה). אני

חושב שזה מקום יוצא מן הכלל.

ש. רביד:

לגבי שתי הנקודות הנוספות, ראשית לגבי

ברכת רם בזמנו היתה החלטה ששם יעלה

מאחז של הנח"ל, ואחרי שנראה כי צד הם מתפתחים נראה אם אפשר לפתח

את המקום הזה לישוב רציני. ראיתי באיזה מקום שהדרוזים מנדבים

500 דונם לענין זה, אבל זה לא נגמר בזה. לכן אני מציע לעת עתה

שלברכת רם יעלה מאחז. בענין זה כבר קיימת החלטה, וצריך רק

שהצבא יעלה לשם מאחז.

היו"ר השר א. שרון:אנחנו מחליטים לגבי ברכת רם ששם יעלהמאחז של הנח"ל, ולגבי תל-אבו-קטיף או

שזה יהיה ישוב או היאחזות של הנח"ל.

ש. רביד:

לגבי ההכנות שם אין צורך בשלב מעבר כזה.

היו"ר השר א. שרון:לגבי סכיך אנחנו מחליטים שזה יהיה ישוב.

מה לגבי ירמוק?

ש. רביד:

ירמוק זה מקום חדש. בזמנו נסינו לחפש

שם אתר, היה לחץ משלושה קיבוצים באיזור

להקים שם קיבוץ רביעי. הלחץ הזה קיים עד היום. אנחנו אמרנו

שמבחינתנו השטח הדרומי שם הוא יחסית צפוף וצריך לכוון את עיקר

המשאבים למרכז השטח שהוא עדיין חשוף. צריך למצוא שם מקום.

אם ההחלטה היא החלטה של מדיניות צריך לסגור שם את השטח, כי

הגבול הסבעי נקבע שם על ידי הקניון של רוקאר (תיאור על המפה)

א ולא נקבע על ידי שום דבר אחר. שטחי העיבוד באיזור הזה

מגיעים אחר כך עד למדרון. השאלה היא באיזו מידה צריך לשבת שם.

זה מחייב בדיקה.

השאלה היא האם הענין של המדרון הוא

תכתיב? אם זה תכתיב אז אני עושה פשרות; אבל אם זה לא תכתיב,

אפשר לשנות זאת מבחינה זו שאולי צריך ללכת קצת יותר צפונה

לאיזור קונטרה (תיאור על המפה).

א. בראון:

אנחנו רצינו מאשטה (?) זו, אבל הצבא

לא אישר זאת.

היו"ר השר א. שרון:

בגלל זה שזה שטח אימונים למטחי אש.

ש. רביד:

(תיאור על המפה) מבחינת החיים הנורמליים

למקם את הישוב על המדרון של קניון

הרוקאר זה לא טוב. הישוב צריך להיות קצת יותר נחבא שם ולא

גלוי על שפת המדרון. השאלה היא באיזו מידה ישנה חשיבות לשבת

ממש במקום זה של מיפגש שלושה הגבולות. המיפגש של שלושת הגבולות

ש. רביד:

הוא מול האו.פי.7. והשאלה היא באיזו מידה יש חשיבות שמיקום הישוב יהיה במקום הזה, או שאפשר ללכת צפונה יותר על מנת לחזק את השטח הצפוני-דרומי, אם אפשר לקרוא לזה כך. (מפה).

אבל אלה שטחי אימונים.

סא"ל ד. סתו:

היו"ר השר א. שרון: אני הושב שהשוב לשבת בשטח שליר קניון הרוקאד, גם בקשר לנושא המים. בענין זה ישנן כל מיני תכניות שעוד מוקדם לדבר עליהן, אבל אחת מהן היא מינהרה לכנרת, שעדיין לא נדונה.

ברבוס (י?) (מפה) השטח כולו מעובד.

ש. רביד:

דיברנו בזמנו שצריך לבדוק את השטח דרומה יותר מול מוחיבה.

א. בראון:

היו"ר השר א. שרון: אנחנו מטכמים שבברכת רמ במקום שיגואם עם מערכת הבטחון, ועל כך יש כבר החלטה, יוקם מאחז של הנח"ל; בתל-אבו-קטיף תוקם היאחזות או ישוב ובסכין ניגש ישר להקמתו של ישוב.

בהצעה המקורית שלנו דובר היה שבסכין יהיה שיתופי ישוב אקלא ונצמוד לו יהיה מרכז עירוני.

ש. רביד:

בזמן האחרות התאחדות האיכרים הביעה את רצונה לעלות לגולן בצורה של ישוב פתוח יותר. יכול להיות ששילוב זה במקום ישוב שיתופי

ש. רביד:

ומרכז עירוני מאוכלס על ידו, אפשר לקבל קונצסציה לאחד אותם במשותף במסגרת ישוב קהילתי. אם זה יסתדר אנחנו נדאג לכך.
לגבי הירמוק - אם נצליח לאתר ישוב רביעי בדרום באיזור זה (מפה) אני מציע להקים כאן קיבוץ רביעי לפי בקשת איחוד הקיבוצים. יש להם כאן את מבוא חמת, אבל היתרון כאן הוא שאנחנו עומדים לפני הסדר קרקעות בגולן, ושם לישובים הוותיקים צריך לפצוא בין 1000 ל-1500 דונם. אם במקום הזה (מפה) מוסרים להם ארמה כרי להקים קיבוץ רביעי, זה יותר קל.

היו"ר השר א. שרון: בזה גמרנו את הדיון לגבי הגולן. אנני

עובר לחבל עזה. כפי שאתם רואים במפה

בדרום לאיזור רפיח הקימונו את נח"ל גדיד. במקום שנמצא נח"ל גדיד צריך להקים ישוב. על זה יש כבר החלטה.

אני חושב שבכלל לא צריך היום להזדקק

לצורך באישורים והחלטות אם זו תהיה היאחזות או ישוב, כי גם בעולם כבר כל כך ברור שכל היאחזות של הנח"ל מובילה לישוב, וזה אינו מחייב שהממשלה תספיל בזה. אבל זה מחייב קבלת החלטה בוועדה זאת כמובן.

ליד נח"ל גדיד צריך להקים ישוב. יש

שם מושב במסגרת גוש המושבים של הפועל המזרחי. כל הגוש הזה (מפה) יהיה של ישובים שלהם.

כמו כן ישנה החלטה על הקמת קטיף ד' באיזור

הזה. שם צריך קודם להעלות גרעין ואפשר כבר לגשת לביצוע.

ש. רביד:

צריך לקבל פה החלטה שמקימים שם

ישוב אזרחי בקטיף ד' שהקרא גדיד.

כך נקבע בוועדת השמות הממשלתית: קטיף ד' זה גדיד; לגנאור ה' ולגנאור ו' עדיין אין שמות. (היו"ר השר א. שרון: אי זה זה גנאור?) זה צפונית יותר מגדיד (תיאור על המפה), זהו הישוב הצפוני באזור זה, והוא ישוב של הצבא.

סא"ל ד. סתו:

אם כך מדברים עכשיו על גדיד ואת גדיד צריך להקים.

ש. רביד:

הגרעין שמיועד לעלות לגדיד יושב בכפר דרום.

סא"ל ד. סתו:

זו בעיה של זמן. אם ברמת הגולן יכולים לחכות חצי שנה או שנה, כאן אי אפשר לחכות.

היו"ר השר א. שרון:

אז נקים קודם-כל מאהז של הנח"ל שם, בקטיף ד' שהוא יותר דרומה.

סא"ל ד. סתו:

הצבא נמצא באזור הדרומי מול חן-יונס.

היו"ר השר א. שרון:

(מפה) אני רוצה לישוב אח זה שלידו.

ש. רביד:

(מפה) אני מציע לחבר את שני הקצוות. גני-תל זה מצפון לכביד, בכיוון מחן-

יונס לים.

היו"ר השר א. שרון:

אני מקבל שמאשרים את קטיף ד' המאחז
של הנח"ל. השאלה מתי זה ייעשה. זה

רחוק.

סא"ל ד. סתו:

עוד אין לוח זמנים אבל אני מניח שזה
יהיה בחודש מאי.

היו"ר השר א. שרון:

בזמנו דיברנו על שני ישובים בצפון
הרצועה, מה שקראנו פעם זיקים ב'
וזיקים ג', זה מבחל שיקפה דרומה (מפה). זה יוצא מול קיבוץ
ארז.

ס. דביד:

אתמול הייתי בשטח. יש קטע בין נח"ל (?)
לבין הקו הירוק, ויש קטע לכביש לאיזור
התעשייה בארז, לאורך הקו הירוק עד לים. הכוונה לשטח שהוא בתחום
(תיאור על המפה) מה שהיה פעם רצועת עזה מעבר לקו הירוק. אני
מעריך שהמקום האקטואלי הוא מה (מפה). יש מה גבעה יותר גבוהה,
ויש כאן שטח קטן מאד שהוא בבעלות פרטית.

א. בראון:

כאן יש איזור שאין בו ערבים.

סא"ל ד. סתו:

זה 50 מטר מהכביש. אנחנו מבררים על
שני מקומות ישוב: אחד שיושב במקום

ושולט על השטח.

היו"ר אשר א. שרון: מדובר בשטח שנקרא חוף ארז בצפון הרצועה, חולות ארז שבין הכפר הערבי בית להיא לבין הנכרול של רצועת עזה, כפי שזה היה עד פלחמת ששת הימים. יש החלטה במקום הזה על שני ישובים. אם הצבא חושב שמספיק להכניס שם ישוב אחד אנחנו מבחינתנו יכולים לקבל זאת. אם הצבא רוצה ישוב אחד בדרום ואחד בצפון - אני לא מתנגד.

סא"ל ד. סתו: אתה ביקשת במקום הזה (מפה) שני ישובים בדרום ושני בצפון.

היו"ר אשר א. שרון: זה דבר שאפשר לשנות. זה נראה לי יותר הגיוני.

ש. רביד: שם יש מקום ששולט על כל הדיונות.

א. בראון: הכי חשוב זה להתחיל לעבוד בשטח.

היו"ר אשר א. שרון: אני רוצה להבטיח את חוף הים הזה, כי זה חוף רחצה. אנחנו עומדים לאבד את חוף הרחצה של דקלה, ואת חוף הרחצה של יפית וגם את חוף הרחצה של חרובית. פה יכול להיות חוף רחצה נוסף במקום אלה שאנחנו מפסידים. יכול להיות כאן ישוב שיתפתח על יסוד החוף הזה, כמו שחרובית ודקלה אצא התבססו בזמנו על יסוד זה.

סא"ל ד. סתו: האדמות על החוף הן אדמות פרטיות של עזתים והאדמות משמשות למחנה של עזתים.

היו"ר השר א. שרון:

כאשר ישבו שם יהודים ישמשו את
היהודים.

ש. רביז:

אני חושב שהשטח צפוני תהיה הירוק
(מפה) הוא בבעלותנו.

היו"ר השר א. שרון:

אין בארץ חופים פרטיים. כנראה שהיתה
סיבה למה החלטנו ללכת כאן לישובים
נושפים. ~~החלטנו להקים יישובים באזור זה וזוהי~~
אבל בשבועות הקרובים אביא לממשלה החלטה על עוד שני יישובים
ברום.

ט"ל ד. סתו:

עדיפות ראשונה צריך לתת למקום הזה
(מפה) עם אופציה למקום השני.

היו"ר השר א. שרון:

אני הייתי שם ישוב אחד במקום המזרחי
יותר, יותר קרוב לאיזור התעשייה של
ארז, והשני הייתי מנסה למצוא מקום ^{מה} יותר קרוב לשפת הים.

ט"ל ד. סתו:

(מפה) ברצועה הזאת יש עורף שעולה על
הכביש ושולט על שפת הים.

היו"ר השר א. שרון:

זה מאד חשוב שם. זה מה שיתחום את
הגבול. אנחנו מטכמים שמקימים שני
יישובים בצפון הרצועה במקומות שהצבא יקבע. אם יוחלט רק על
מאחזים בשלושה המקומות האלה ברצועה (מפה) מעלים לשם מאחזים
של נח"ל.

א. בראון:

כדאי להחליט פה על בדיקה של אפשרות
התחלה של עבודות עפר כהכנות. זה אחד
המקומות שמיועד לאחד הישובים שנרצה שיהיה שם, וחשוב להתחיל
לעבוד במקומות שהם שלנו.

נצטרך

היו"ר השר א. שרון:

נצטרך לקיים בירור משותף בנושא זה.
בינתיים צריך קודם כל לעלות על השטח
מה שאפשר יותר מהר. זה הסיכום לגבי חבל עזה.
לגבי שילה יש החלטה שצריך לאתר את
המקום הקבוע שדיברנו עליו.

המקום כבר סאודר.

סא"ל ד. סתו:

היו"ר השר א. שרון:
צריך להביא זאת לאישור לוועדת השרים
לבטחון.

א. בראון:

אם המטה אישר את המקום הקבוע לשילה
צריך כבר עכשיו לתפוס את השטח.

מה הבעיה מבחינת הצבא?

היו"ר השר א. שרון:

בפעם האחרונה נאמר שצריך להביא זאת
למליאת הממשלה.

סא"ל ד. סתו:

זה הובא לממשלה ואושר.

היו"ר השר א. שרון:

סא"ל ד. סתו:

אם זה אושר צריכה לבוא הוראה מלשכת
שר הבטחון.

היו"ר השר א. שרון:

לגבי אלון מורה טרם טיכס ועל מקום
המושב הקבוע יסוכם ביום ששי בישיבת
ועדת השרים לבטחון, לאור ההדים שהיו שם לגבי מצבן של הקרקעות.
זה יאושר ביום ששי.

יש עכשיו אישורים לגבי הנקעה על אלמוג

ב' ואלמוג ג'. הייתי בשטח עם שמואל צוקרמן. לדעתי אלמוג ג'
צריכה להיות ליד אלמוג ב', צפונית יותר לאלמוג ב' ולחוגלה,
כאן יעלה אלמוג ב' (היאור על המפה) ובחורות בצעה תעלה אלמוג ג'.
מה אתם מציעים לעשות במקום הזה? (מפה)

ש. רביד:

בהקשר לכל ההחלטות האלה אנחנו צריכים
גם לדבר פעם על התקציב. ברור שכל
הרשימה הזאת של הישובים מחייבת תקצוב מתאים כדי שאנחנו נוכל
להכנס. כל זמן שהצבא נכנס שם עם מאחזים הוא יוצר עובדות,
וזה לא נהוג לנו. אבל ברגע שמתחילים עם הבינוי יש בעיה של
תקציב. יש לזה משמעות מעבר לכל הדיון הזה, כי הביצוע יקח
זמן, אבל אם הכוונה היא ליצור עובדות מה אצא שיותר מהר, לפי
דעתי צריך קודם-כל להעלות מאחזים. איני רואה דרך שנוכל
לעלות עם היאחזויות בצורה מסודרת לפני עבור 6 או 7 חודשים
בהתחשב עם מצב הכניסה. (היו"ר השר א. שרון: גם אם תהיה בנייה
זמנית?) מרובר על בנייה זמנית.

היו"ר השר א. שרון:

בענין זה נפגשתי עם אנשי איחוד הקיבוצים.
זה גוש שלהם, וזה גם נוח לנו.

ש. רביד:

השאלה היא מה תחזית כוח האדם שלהם
לשנתיים או שלוש השנים הקרובות.

היו"ר השר א. שרון:

השאלה היא האם אפשר להביא למקום כזה
קבוצה של 20 איש, להקים בניה זמנית
כפי שנעשה בשומרון ובגליל.

ש. רביד:

הקמת בניה זו גם כן תקח 6 עד 7 חודשים.

היו"ר השר א. שרון:

אם כך צריך להעלות שם מאחזים.

סא"ל ד. סתו:

קשה מאוד לשבת באיזור הזה באוהלים.

היו"ר השר א. שרון:

מדובר על כהורים בני 18 לא אנשים
טבוגרים.

סא"ל ד. סתו:

אם הם יקבלו פקודה הם ישובו, אבל זה
קשה מאוד. היה טוב להכנס לשם עם איזו

חשית.

ש. רביד:

זה לא מעשי. אם היום אנחנו מקבלים את
הכסף הדרוש אנחנו מזמינים בתים טרופיים,
ולוקח זמן עד שמקבלים את הכתומה אבל עדיין איני רואה שאנחנו
מקבלים את הכסף.

היו"ר השר א. שרון:

אני בעד מאחזים של הנח"ל, גם אם יהיו
מאחזים קטנים, כי חייבים ליצור עובדות

בשטח. הקמת מאחזים נח"ל זה הרבה הכי מהיר. נעשה נסיון מה
שיותר מהר לעבור כאן לבנייה זמנית, וצריך לקיים פגישה עם
התנועות המיישבות לגבי יכולתן לאייש מקומות אלה.

ש. רביד:

ואז אם נגיע עם הסבנים לא יהיה צורך
בהחלטה נוספת.

סא"ל ד. סתו:

אבל צריך יהיה לקבל אישור שאלה הופכים
למקומות של ישוב קבע.

ש. רביד:

לגבי אלטון ב' אין בעיה, כי התכניות
טוכנות יחסית. לגבי ההצעה הזאת של
הוות בצעה, שהיא חשובה, צריך עוד לבדוק אותה. מה טוב קבענו
שאנחנו יושבים קרוב לכביש, אבל סחתיים ייתכן שהכביש לא יהיה
פה (תיאור כל המפה), זה יהיה חצי ק"מ מהם, בהנחה שיש מספיק
קרקע לשבת עליה. מבחינת סך הכל הפוטנציאל של העלאת ישוב
במקומות שליד זה (מפה) צריך לזכור שבסך הכל יש כאן קרקע לארבעה
ישובים.

היו"ר השר א. שרון:

לגבי הצפון יש רועי ג' וטחולה ג'. אלה
מקומות מאושרים ושם לא צריך להעלות נח"ל.

א. בראון:

שם אפשר להתחיל לעבוד, כי למחולה ג'

יש גרעין שהיה מיועד לעלות לישוב

באיזור זה.

ש. רביד:

זה לא שם. בכל הישובים האלה שוחלט

עליהם, והחלטה שהוסכם עליהם בפעם

שעברה במסגרת ישובים חדשים, ובהתאם לסיכום של החדש שלנו עם

האוצר, אלה לא נכללו בתקציב הרגיל, וזה מחייב הקצבה נוספת

כל פעם שמתקבלת החלטה על ישוב.

בעקבות הסיכומים בישובות הקודמות

העברתי פחות להקצאה ל-5 הישובים: 3 מאחזים שהם: קרני ב'

ומעלה אדומים ב' לא קיבלתי תשובה משר האוצר. בזמנו פניתי

לשר האוצר ואמרתי לאנשי אנף התקציבים שלא ייתכן שהם לא ישובו

בוועדה הזאת או שהם ישלחו נציג מוסמך, כדי שלא נצטרך אחד כך

לעבור את כל התהליך עוד פעם.

א. בן-מאיר:

בעוד כחצי שעה יש לנו פגישה בנושא זה

עם שר האוצר ונמצא בידי מכתב בעניין זה

לשר האוצר.

ש. רביד:

מה שהוחלט כאן זה מעבר למה שתוקצב, וגם

מה שכבר תוקצב עדיין לא העבירו לנו את

הכספים. אם חשוב לקבוע עובדות בצפון צריך להעלות נח"ל מה

שיותר מהר. עם כל הרצון הטוב שלנו אנשים מטעמנו או נחלאות לא

ישובו שם לפני עבור 6 או 7 חודשים מהיום מבחינת הקצבת הכספים

למבנים.

היו"ר השר א. שרון:

זה לא יכול לחכות עד אז.

ש. רביד:

אז צריך להעלות מאחזים של הנח"ל; כל
דבר אחר לא יהיה רציני ולא מעשי, כי

אין תקציב.

היו"ר השר א. שרון:

במבוא שלה או ריחם במקום הזה יושבים
שני גרעינים.

ש. רביד:

איני חושב שלגבי נח"ל יש בעיה של
כחאדם אם מדובר על מאחזים.

היו"ר השר א. שרון:

אני מציע שנסכם שלגבי אלמוג ב' ואלמוג
ג', רועי ג' ומחולה ג' נכנסים עם מאחזים

של נח"ל.

הייתי רוצה לדעת מה קורה עם מורשת?

ש. רביד:

הם רוצים את הדבר הכי יקר. לא הסכמתי
להקים שם מחנה זמני אם יהיו שם משפחות.

אנחנו ביקשנו 20 משפחות ואני הצעתי להכניס אותן למחנה זמני
כאן (מפה) ולהשאיר אפשרות של גידול. הם התעקשו שצריך לבנות
להם בתים במקום הקבע. איני חושב שזה יהיה מקום הקבע אם יהיו
שם משפחות. שם (מפה) יהיה עין חצבה מספר שתים.

היו"ר השר א. שרון:

צריך לפתור את הבעיה שלהם.

היו"ר השר א. שרון:

אני רוצה למסור כאן כאינפורמציה
 שמועצת מינהל מקרקעי ישראל אישרה את החוזה בענין כפר הורדים
 וכבר ניגשים לעבודה שם. הענין הזה גמור. דימחתי במועצת
 המינהל על הישובים החדשים שהולחל עליהם, וסוכם שלא נפרטם זאת.
 אני מציע גם כאן שלא נצא בשום הודעה על הישובים, אלא שההודעה
 שלנו תעסוק בדיווח על המיצפים והקמת הישובים ברמת הגולן.
 ישנה בעיה של נפתרה עדיין וזו בעיית

בית-אל.

י. מרגלית:

אנחנו שלחנו ועדה משותפת של הסוכנות
 ושל המשרד שלנו לבית-אל, מחר או ביום
 הם יבקרו שם; נציגי המשרד שלנו כבר היו שם.
 מה יש מצב משונה, שכל אחד מהישובים
 משה
 רוצה שהשני יתבטל. צריך לראות מה ניתן לעשות שם, וזה תפקידה
 של הוועדה המשותפת הזאת.

היו"ר השר א. שרון:

אני הייתי מציע למשרד הבינוי והשיכון
 שהוא יקח את המקום הזה תחת חסותו ויהפוך
 אותו לישוב אצאא עירוני גדול, כי יש במקום הזה עבשיו יותר כוח
 אדם מאשר לישוב אחד. קיבלתי תלונות מישוב אחד על הישוב השני
 ששם יש הזנחה מבחינת הנקיון. כאן יש בעיות שנצטרך לדרון עליהן
 בישיבה הבאה.

א. בראון:לגבי הנושא של בית-אל - כבר לפני

כחודש הוחלט על זה שהסוכנות יחד עם

משרד הבינוי והשיכון יגמרו את הטיפול בבעיה זו. עכשיו מביאים
זאת עוד פעם לכאן. הוזמנו 10 מבנים שעומדים להגיע בשד"ב
הבא ואין מי שיסלם בעדם.

י. מרגלית:

תשלם אתה. לא מחזירים את הבעיה הנה,
כל הזמן מספלים בזה.

א. בראון:

אני מבקש לקבל את התקציב הדרוש בצורה
מסודרת.

היו"ר השר א. שרון:

מדובר כאן בהרבה משפחות עם הרבה ילדים
שחיים בתנאים קשים. אין שם גדר, אין

תנאים והכל פרוץ, ויחד עם זה הכל הולך ופופחת על ידי קבוצת
האנשים היושבת שם בצורה בלתי-רגילה. אני פונה ומציע למשרד
הבנייה לקבל תחת כנפיו את הישוב הזה. אני מכיר את האנשים
הנמצאים שם. זה יהפוך לישוב גדול במשך הזמן. יכול להיות שבמשך
הזמן המחלקה להתיישבות תצטרך לספל בזה, כדי להפוך זאת לישוב
גדול. בינתיים נספל בישוב הקיים. אני מאד מבקש שמשרד הבינוי
יקבל זאת על עצמו.

א. בראון:

אותו דבר היה עם הרוסים וכאשר אתה ביקשת
את אבני הוא עשה זאת.

היו"ר השר א. שרון:

היתה בעיה כזאת באלקנה ופנינו אז למשרד
הבינוי והשיכון, הם עשו מבצע והקימו
את הבתים וכולם ממשיכים לחיות שם.

היו"ר השר א. שרון:

אנחנו נמסור הודעה לתנועות ההתיישבות על הקמת הישובים ברמת הגולן. אני רוצה רק להזכיר נושא שנדון בו בישיבה הבאה, שכבר נבעתי בו וזה איזורים מאחזי הנח"ל. היום אין לנו זמן לזה, אני צריך להיות בפגישה עם שר האוצר. ישנו נושא שאני רוצה לבחון אותו מחדש, וזה לגבי מה שהחלטנו בעבר ביחס לריחן. באיזור ההוא ישנן הרבה אדמות והן מפורזות. הכרחי באיזור ההוא לבצע יעור ממסלתי עד ל-10,000 דונם. אני מבקש לבדוק זאת.. צריך לזכור ששם היה הסדר קרקעות, לכן אין לנו צורך לעשות שם תעמולה, כי אני יודע בדיוק מה שאין לנו. במקום להקים שם מושב או ישוב חקלאי הייתי הולך שם לישוב קהילתי גדול פתוח בבנייה נמוכה, כדי שהמתיישבים ישבו על כל ההרים האלה. (תאור על המפה).

ש. רביד:

ישנה ריחן של הינום ויש הגיון להקים שם ישוב נוסף בדומה למי-עמי; ויש ריחן ב' ושם יש אפשרות לעשות מה שהשר מציע. איני רואה סתירה בין שני הדברים.

א. בראון:

היו לי שיחות עם בן-מאיר על מושבים שמקימים, ויש להם טענה גדולה, צורקת לפי דעתי, שלא צריך היה להקים שם את סלעית, אבל היא כבר קיימת; באותה מידה אין סיבה להקים שם מושבים חקלאיים. יש מקומות בבקעת הירדן ששם אין ברירה של דבר אחר אלא חקלאות, אבל פה אין כל מקום להקים ישובים אלא חקלאים. זה מקום שצריך ליישב פה יהודים אבל באיזור זה צריך להגיע להסדר אחר. לא צריך כאן חקלאות, כי הכשרת השטח תעלה כאן הון תועפות.

ש. רביד:

איני יודע אם צריך לפתוח בוויכוח הזה,
 איני מקבל שזה עולה הון תועפות; במקום
 אחר צריך להשקיע עבודה. איני מציע בהזדמנות זו לפתוח בוויכוח
 על תולדות ההתיישבות. אם ישנה בעיה אני מציע לבקש מהצבא -
 ועל זה צריך לאשר את ההחלטה - להעלות נח"ל בריחן ב' ולהתחיל
 בתהליך הזה של איזורח ריחן א' ולהעביר חלק מהאנשים מריחן א'
 לריחן ב'.

היו"ר השר א. שרון:

אולי נערוך סיור בשטח ואחרי זה נקיים
 דיון נוסף. יכול להיות שבמקום זה
 (מפה) יש אפשרות של פיתוח.

ש. רביד:

צריך לראות את זה במקום.

י. מרגלית:

לא רק אנחנו צריכים לסייר בשטח, אלא
 אנחנו צריכים לקחת אתנו גם בעלי מקצוע
 שיוכלו להמליץ אפס מבחינת טיב השטח יש זכות קיום לישוב במקום
 הזה.

היו"ר השר א. שרון:

אני מבקש כל אחד מהיושבים פה שכל אחד
 בתחום שלו יעשה כל מה שאפשר, עם כל זה
 שעדיין הכספים עוד לא הגיעו. יש לי פגישה עכשיו עם שר האוצר
 בעניין זה. אני מבקש כל אחד לדחוף את העבודות עד כמה שאפשר
 יותר מהר. אפשר להתחייב שהכל יכוסה. אני אחראי לזה שכל
 ההוצאות יכוסו. זה לא יסאר בלי תשלום.

י. מרגלית:

איני יודע מה המצב של רביד, אבל אני

כבר עברתי על חוק התקציב ואני לא

יכול לעבור יותר על התקציב שאין לנו.

ש. רביד:

גם אני עברתי על התקציב ולכן הזמנתי

את המבנים בשביל קרני שומרון ב' בשם אחר.

אני בטוח שבבוא הזמן מבקר המדינה ישאל מה זה.

ח. חכם:

יש גבול לדברים אלה. מזמינים מבנים

וצריך להסתיר את זה מהאוצר, כי זה

מחוץ לתקציב. אם התקציב לא מאושר מודיעים אנשי האוצר למבני

תעשיה שלא לבצע את ההזמנה.

היו"ר השר א. שרון:

אעלה את הנושא הזה בפגישה עם שר האוצר.

אני מודה לכו לכם.

הישיבה ננעלה.

המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון וה"ה א, בראון, ש, רביד וח. חכם.

מ ח ל י ט י ם: בהמשך להחלטה מס' הת/9 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום י"ב בשבט תשל"ט (7.2.79), רושמת הוועדה לפנייה את דבריו של המנהל הכללי של החטיבה להתיישבות לעניין המצפים בגליל, כדלקמן:

(א) תוכנית המצפים נועדה לקדם את פריסת האוכלוסיה היהודית בגליל ההררי, ולרתק את השמירה על קרקעות המדינה על-ידי נוכחות ומגורים במקום;

(ב) תוכנית פריסת המצפים מתחלקת לשלושה סוגים:

(1) אתרים שבהם הוחלט כבר על יישובי קבע, אולם מסיבות קרקעיות או תקציביות לא ניתן עדיין להקים את היישובים. למצפים אלה יכנסו גרעיני הקבע המיועדים ליישובים, והם יהיו הראשונים להפיכתם ליישוב עם הקצאה נאותה של משאבים והסדר הבעיות הקרקעיות, כך כל היישובים שהקמתם מתבצעת בדרך זו הוא: 3 באיזור תפן, 3 באיזור צלמון ו-1 באיזור שגב.

(2) אתרים שבהם יש סיכוי להקמת יישוב, מבחינה קרקעית -טופוגרפית בעתיד הקרוב. מצפים אלו יוקצו לתנועות ההתיישבותיות בהתאם למספר הגרעינים שלהם, לסמיכות הגיאוגרפית ליישובים הקיימים, לאפשרויות הפיתוח והרצון לסייע בקליטתם של בני המושבים בגליל, שה"כ האתרים במסגרת זו, אשר יהפכו בעתיד ליישובים, הוא 14.

(3) 9 אתרים יפותחו כמקומות מגורים לקבוצות קטנות שאינן קשורות בהכרח לקבוצות התיישבותיות מכיוון שאתרים אלה קטנים מדי לפיתוח יישובים קונבנציונאליים.

(ג) עלות הפעולה הנ"ל כ-250 מליון ל"י, שאושרו לפעולה על-ידי הנהלת הסוכנות היהודית; הפעולה עצמה מיועדת להסתיים עד תום שנה זו.

(ד) עד סוף חודש מאי תושלם הדרך ומשטחי ההקמה של המבנים ל-6 מצפים, כאשר הדרך והמשטחים ל-10 מצפים אחרים כבר הושלמו.

(ה) למצפים הגדולים הוזמנו מבנים טרומיים מחברות קבלניות בארץ ולמצפים קטנים יובאו מבנים משפחתיים מחו"ל.

הת/22 ההתיישבות החדשה

יו"ר הוועדה פותח,

בדיון משתתפים: השר א. שרון וה"ה ש. רביד, סא"ל ד. סתו, וא. בראון.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה

מ ח ל י ט י מ :

- א. מכוח החלטות מס. 61 (הת/7) ומס. ¹¹⁰ (הת/15) של הממשלה מיום ד' בחשוון תשל"ח (16.10.77), ומיום י"ח בחשוון תשל"ט (30.10.77), להקים מאחז של נח"ל בברכת רם ובתל-אבו קטיף, במקומות שתואמו עם מערכת הבטחון;
- ב. בהסתמך על החלטה מס. ב/115 של ועדת השרים לענייני בטחון מיום כ"ב באייר תשל"ט (19.4.79), להקים:
- (1) האחזות או ישוב באזור הירמוך (במפגש שלושת הגבולות) וישוב בסכיר;
 - (2) מאחז בקטיף ד' ו-2 ישובים בצפון הרצועה, שנקראו בעבר זיקים ב' וזיקים ג';
 - (3) מאחזי נח"ל באלמוג ב', באלמוג ג', ברועי ג' ובמחולה, ג'.

ה י י ש ב ה נ נ ע ל ח